

In Den Haag kwam na maanden sleutelen een Coalitieakkoord vol compromissen tot stand.

Filantropie in hoek waar klappen vallen

Coalitieakkoord met trekken van herijking aller waarden

Door: Bert Koopman

20-05-2024

Politiek en Overheid Analyse

Het volgens PVV-leider Wilders 'historische' Coalitieakkoord belooft niet veel goeds voor de sector Filantropie. Met zijn rechts-radicale beweging in het centrum van de macht wordt het afzien als de voortekenen niet bedriegen. De giftenaftrek wordt ingrijpend beperkt. Dit geldt zowel voor schenken vanuit privé als vanuit de vennootschap. Geefcategorieën als cultuur, onderwijs & wetenschap en last but not least ontwikkelingssamenwerking hebben het nakijken. Voor de civil society - naast overheid en markt een derde kracht - breken sombere tijden aan.

Een historisch akkoord? De rechtse partijen 'schrijven geschiedenis' met hun akkoord over een nieuw kabinet, aldus PVV-voorman Geert Wilders. 'De zon gaat weer schijnen in Nederland.' Maar vooralsnog niet voor de sector Filantropie, zo blijkt uit het Coalitieakkoord *Hoop, lef en trots* en een bijgevoegde financiële paragraaf van twaalf kantjes. Een akkoord dat sterk afwijkt van hoe Nederland zich in de afgelopen decennia op de kaart heeft gezet.

Giftenaftrek

Fiscale regelingen voor giften worden in de komende jaren beperkt. Het betreft de giftenaftrek in de inkomstenbelasting, de aftrek in de vennootschapsbelasting en de vrijstelling in Box 2 voor geven vanuit de vennootschap. Met een eerste stap in 2025. Per 2028 moet de giftenaftrek in de inkomstenbelasting worden geüniformeerd: verschillende giften worden gelijk behandeld. Dit kan betekenen dat periodieke giften in fiscaal opzicht minder interessant worden.

Uitgangspunt van de huidige regeling is om de betrokkenheid van burgers en bedrijven bij goede doelen te bevorderen. Het voorstel van de vier rechtse partijen zal negatieve gevolgen hebben voor de inkomsten van goede doelen. Onlangs is overigens een tweede commissie Rinnooy Kan ingesteld. Deze commissie adviseert Goede Doelen Nederland en het Interkerkelijk Contact in Overheidszaken juist over versterking van de giftenaftrek.

Goede doelen

Brancheorganisatie Goede Doelen Nederland (GDN) maakt zich 'grote zorgen over de ingrijpende gevolgen voor vele terreinen waar onze leden op actief zijn zoals klimaat, natuur, internationale samenwerking en cultuur'. GDN roept betrokken partijen op om de ruimte voor goede doelen niet (verder) te beperken. 'Wij gaan in de komende periode graag in gesprek over nadere uitwerking van dit hoofdlijnenakkoord in een regeerakkoord.'

PVV, VVD, NSC en BBB willen de btw op diverse culturele goederen verhogen. Dit betekent dat de belasting op boeken en podiumkunsten van 9% naar 21% gaat. De boekenbranche verwacht een daling van de verkoop en de Vereniging van Schouwburg- en Concertgebouwdirecties vindt de maatregel 'zorgwekkend'. De Vereniging van Nederlandse Poppodia en Festivals vreest dat 'uitgaan straks alleen nog te betalen is voor rijke mensen'.

Onderwijs & Wetenschap

De coalitie lijkt weinig op het hebben met het kennisideaal. De rust en ruimte die minister Robbert Dijkgraaf van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap tijdens zijn korte missionaire periode wist te bewerkstelligen, wordt teniet gedaan. Onder meer door sectorplannen bij te stellen, subsidies af te schaffen of terug te draaien en budgetten te beperken. Dit heeft directe gevolgen voor talentontwikkeling onder nieuwe generaties alsook voor onderzoek en innovatie.

Ontwikkelingssamenwerking

Het budget voor ontwikkelingssamenwerking 'wordt aangepast op de schuivende verhoudingen in de wereld'. De nieuwe coalities wil in 2025 al €350 mln bezuinigen op het ontwikkelingsbudget, oplopend tot € 550 mln in 2026 en maar liefst € 2,5 mrd per jaar vanaf 2027. Brancheorganisatie Partos rept van 'een desastreuze stap achteruit'. Volgens Partos beschadigen deze bezuinigingen 'onze internationale positie en eigen belangen'.

Uitgaven omlaag

Uit het met 26 pagina's dunste hoofdlijnenakkoord in decennia blijkt dat de formerende partijen afspraken om uiteindelijk €14,7 mrd per jaar te bezuinigen. Daar staat eenzelfde bedrag tegenover aan extra uitgaven (lastenverlichtingen en investeringen). Per saldo gaan de uitgaven uiteindelijk met €4,7 mrd per jaar omlaag.

Platform DDB analyseert de filantropische waardeketen vanuit het perspectief van de geefbronnen (geld, kennis, tijd, netwerken) en richt zich vooral op grootgevers, impactinvesteerders en besturen van filantropische fondsen.